

9. Terminoloģija

1. *Atkārtoti lietojamais iepakojums* – iepakojums, ko var izmantot atkārtoti tā sākotnējam uzdevumam.
2. *Atkritumi* – cietas, šķidrās vai gāzveida vielas, kā arī izstrādājumi, kas attiecīgajā tehnoloģiskajā, saimnieciskajā vai fizioloģiskajā procesā ir lieki un tiek no tā izņemti.
3. *Atkritumu apsaimniekošana* – atkritumu savākšana (tai skaitā atkritumu vākšana, šķirošana un sajaukšana, lai tos pārvadātu), uzglabāšana, pārkraušana pārvadāšanai, pārstrāde (tai skaitā atkritumu sadedzināšana) un apglabāšana. Šo darbību pārraudzība, kā arī atkritumu apglabāšanas vietu ierīkošana un pārstrādes objekta uzturēšana un aprūpe pēc to slēgšanas.
4. *Atkritumu poligons* – speciāli ierīkota un aprīkota atkritumu apglabāšanas vieta, kurā tiek nodrošināti normatīvajos aktos noteiktie vides aizsardzības pasākumi.
5. *Bioakumulācija* – piesārņotāja koncentrācijas palielināšanās patērētāja audos salīdzinājumā ar piesārņojuma koncentrāciju barībā.
6. *Bīstamie atkritumi* – atkritumi, kam piemīt viena vai vairākas īpašības, kas padara tos bīstamus cilvēka dzīvībai un veselībai, videi, kā arī personu mantai un kas atbilst atkritumu klasifikatorā noteiktajām bīstamo atkritumu kategorijām.
7. *Dioksīni* – stipri toksiskas vielas, kas rodas nepilnīgas sadedzināšanas, atsevišķu ķīmikāliju ražošanas, metāla pārstrādes, pārkausēšanas un papīra balināšanas procesos. Tāpat dioksīni atrodami automašīnu izplūdes gāzēs, tabakas dūmos, tie rodas arī koksnes un ogļu dedzināšanas laikā.
8. *“Ekoloģiskā pēda”* – ilgtspējīga dzīvesveida mērvienība, kas parāda, cik liela platība ir nepieciešama, lai apmierinātu mūsu vajadzības. Tā atspoguļo mums nepieciešamo dabas resursu (pārtika, ūdens, gaiss, enerģija) apjomu.
9. *Ekosistēma* – dzīvo organismu kopa un to eksistences vide, kas, pastāvot cēloņsakarību un mijiedarbības saitēm, veido vienotu veselumu.
10. *Fosilais kurināmais* – akmeņogles, nafta un dabas gāze, kas ir nepilnīgi sadalījušās pirms miljoniem gadu dzīvojošu dzīvnieku un augu atliekas. Arī kūdras bieži pieskaita fosilajiem kurināmajiem.
11. *Iepakojums* – precēm vai produktiem pievienots izstrādājumu kopums, ko izmanto, lai aizsargātu, saturētu, piegādātu, uzglabātu, ērti lietotu, realizētu produktu – izejvielas un gatavas preces – un iepazīstinātu ar to visā iepakojuma aprites ciklā no ražotāja līdz patērētājam. Iepakojums tiek atdalīts no preces pirms patērēšanas vai patērēšanas laikā.
12. *Iepakotājs* – preces ražotājs, pakalpojumu sniedzējs vai pārdevējs, kurš iepakoj precis, kā arī importētājs, kurš importē precis vai produktu iepakojumā.
13. *Ilgtspējīga attīstība* – attīstība, kas nodrošina pašreizējās paaudzes vitālās vajadzības, neradot grūtības nākamajām paaudzēm nodrošināt viņu vajadzības.
14. *Inertie atkritumi* – maztoksiski atkritumi ar nelielu piesārņojošo vielu daudzumu, ar ko pēc to apglabāšanas nenotiek būtiskas fizikālas, bioloģiskas vai ķīmiskas pārmaiņas, ja tie neiedarbojas uz citām vielām vai materiāliem, ar kuriem nonāk saskarē, un nerada draudus cilvēka dzīvībai un veselībai vai videi.
15. *Izgāztuve* – atkritumu apglabāšanas vieta, kas neatbilst poligona prasībām.





Terminoloģija

16. *Izlietotā iepakojuma apsaimniekošana* – izlietotā iepakojuma savākšana, šķirošana, pārvadāšana, uzglabāšana, reģenerācija (pārstrāde vai enerģijas atgūšana) vai apglabāšana, kā arī minēto darbību plānošana un organizēšana.
17. *Izlietotā iepakojuma pārstrāde* – process, kurā no izlietotā iepakojuma vai iepakojuma materiāla iegūst to pašu materiālu vai citus materiālus, izņemot enerģiju, ko iegūst, izlietoto iepakojumu vai iepakojuma materiālu sadedzinot.
18. *Izlietotais iepakojums* – iepakojums vai iepakojuma materiāls, kas nav izmantojams tā sākotnējam uzdevumam un kvalificējams kā atkritumi.
19. *Kapacitāte* – nozīmē spēju uzkrāt, sevī ietilpināt. Kapacitāte ir maksimālais kādas populācijas īpatņu skaits vai biomasa, ko spēj uzturēt noteikta vide. Kapacitāte apzīmē arī tos zemes izejmateriālus, resursus, kas mums ir pieejami.
20. *NOP* – noturīgie organiskie piesārņotāji.
21. *Notekūdeņi* – ūdeņi, kas cilvēku darbības dēļ mainījuši savas sākotnējās fizikālās ķīmiskās vai bioloģiskās īpašības.
22. *Notekūdeņu dūņas* – koloidāla rakstura nogulsnes, kas rodas, apstrādājot notekūdeņus attīrīšanas iekārtās, kā arī nosēdumi no septiskām akām.
23. *Ozona caurumi* – plašs ozonsfēras apgabals ar ievērojami (> 50%) pazeminātu ozona molekulu koncentrāciju, kas radies, Saules ultravioletajam starojumam sašķeļot hlororganiskos savienojumus (freonus) un atbrīvojot hloru, kas ķīmisku reakciju rezultātā noārda ozonu. Ozons ir gāze (O₃) stratosfērā (20-40 km augstumā), kas aizsargā visu dzīvo no spēcīga ultravioletā starojuma. Ozons veidojas arī pie zemes virsmas piesārņotā gaisā (fotoķīmiskais smogs), un tas ir kaitīgs. Tas kairina bronhus dzīvniekiem un cilvēkiem, kā arī ir kaitīgs augiem.
24. *Patogēni organismi* – tādi organismi (parasti mikroorganismi), kas ierosina cilvēku, dzīvnieku un augu slimības.
25. *Reģenerācija* – process, kurā no izlietotā iepakojuma vai iepakojuma materiāla iegūst otreizējās izejvielas vai enerģiju.
26. *Rekultivācija* – pasākumu komplekss, lai atjaunotu degradēto platību augšņu segu.
27. *Sadzīves atkritumi* – visi pārējie atkritumi, kuri netiek klasificēti kā bīstamie vai inertie atkritumi.
28. *Siltumnīcas efektu* izraisošās gāzes – atmosfēras dabiskās un antropogēnās gāzveida sastāvdaļas, kas absorbē un reemitē infrasarkanā starojumu.
29. *Siltumnīcas efekts* – raksturo vispārēju Zemes sasilšanu SEG (siltumnīcas efektu izraisošās gāzes) pastiprinātas uzkrāšanās dēļ, kas absorbē un reemitē infrasarkanā starojumu.
30. *Smogs* – plaši lietots termins jebkura vizuāli redzama gaisa piesārņojuma apzīmēšanai. Putekļu (kvēpu) daļiņu un miglas pilienu sajaukums. Londonas tipa gāzveida (galvenokārt SO₂) piesārņojums, putekļu daļiņu un miglas (ūdens) pilienu sakopojums. Fotoķīmiskais Losandželosas tipa – sekundārs, kumulatīvs gaisa piesārņojums, kas veidojas, saules stariem (ultravioletajam starojumam) sadalot piesārņojušās vielas.

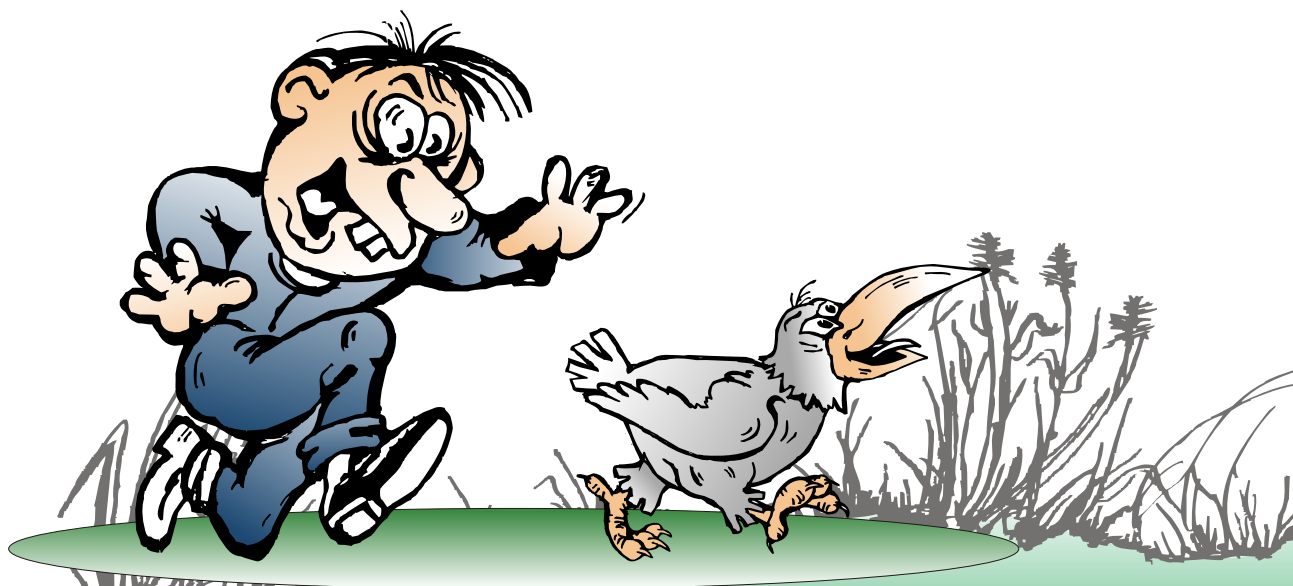
Pieaugot patēriņa līmenim, pieaug atkritumu daudzums.





10. Izmantotā literatūra

1. Materiāls apkopots, izmantojot Latvijas Atkritumu saimniecības asociācijas oficiālajos izdevumos
 - a) grāmatā *Atkritumu saimniecības pamati*, – Rīga, 1998;
 - b) izdevumā *Poligons* (Nr. 2, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 14, 15) publicētos materiālus.
2. *Eiropas Savienības atkritumu apsaimniekošanas politika un uzdevumi reģionālajām un vietējām institūcijām* – Baltiic Environmental FORUM 2002.
3. *Sadzīves atkritumu apsaimniekošanas projekti – nosacījumi un finansēšanas iespējas* – Vides ministrijas Investīciju departaments, 2002.
4. *Atkritumu apsaimniekošanas valsts plāns 2003.–2012. gadam* – Vides ministrijas mājas lapa www.vidm.gov.lv.
5. *Nacionālais vides politikas plāns 2004.–2008.* – Vides ministrijas mājas lapa www.vidm.gov.lv.
6. *Nacionālā sadzīves atkritumu apsaimniekošanas sistēmas izveide Latvijā* – Vides ministrijas mājas lapa www.vorom.gov.lv.
7. *Klimata pārmaiņas un Latvija* – Vides aizsardzības klubs, 2002.
8. *Latvijas ilgtspējīgas attīstības indikatoru pārskats, 2003.* – Latvijas Vides aģentūra.
9. *Latvijas ilgtspējīgās attīstības ziņojums, 2002.* – Vides ministrijas mājas lapa www.vidm.gov.lv.
10. *Latvijas Republikas normatīvie akti.* – Vides ministrijas mājas lapa www.vidm.gov.lv.
11. *Vide būs vēl tīrāka pēc Latvijas iestāšanās ES.* – Saeimas ES informācijas centrs, 2003. g.
12. *Eiropas Vides aģentūras paziņojums par stratēģiju, lai piemērotos klimata izmaiņām* – Latvijas Vides aģentūras mājas lapa www.lva.gov.lv.
13. *Bīstamie atkritumi un to apsaimniekošana* – Latvijas atkritumu saimniecības asociācija, Rīga 2003.
14. *Pasaule ir piesārņota ar NOP* – Vides projekti, 2004.
15. *Vides Vēstis*, 2000.
16. *Latvijas Avīze*, 2004. gada 27. martā.
17. I. Gemste, A. Vucāns – *Notekūdeņu dūņas un to izmantošana.* – Jelgava, 2002.
18. Vides zinības angļu-latviešu skaidrojošā vārdnīca, R. Ernšteina, R. Jūrmalieša redakcijā, Rīga, 2000.





TĪRAI LATVIJAI!

ZAĻĀ JOSTA ir uzņēmums, kas rūpējas par tīru un sakoptu Latvijas vidi.

ZAĻĀS JOSTAS mērķis ir, īstenojot vides izglītības pasākumus un veicot apkārtējās vides sakopšanu, nodrošināt ne tikai izlietotā iepakojuma savākšanu un otrreizējo pārstrādi, bet arī veicināt taupīgu attieksmi pret jaunu izejvielu izmantošanu.

Iegūstot otrreizējās izejvielas no izlietotā iepakojuma, mēs taupām gan dabas resursus, gan samazinām noglabāto atkritumu daudzumu atkritumu poligonos.

Iepakojumam pēc tā izmantošanas pamatmērķim ir jāķļūst nevis par atkritumiem, bet par izejmateriālu, kas tiek nogādāts vietā, kur zina tā vērtību un pielietojumu. Tikai tā mēs varam rūpēties par tīru un sakoptu Latviju!

ZAĻĀ JOSTA Latvijas uzņēmumiem piedāvā iespēju sadarboties, realizējot izlietotā iepakojuma apsaimniekošanas programmu.

ZAĻĀS JOSTAS preču zīme uz preču iepakojuma norāda, ka uzņēmums ir videi draudzīgs, jo sadarībā ar ZAĻO JOSTU ir parūpējies par izlietotā iepakojuma savākšanu, šķirošanu un pārstrādi otrreizējās izejvielās.



Mūkusalas iela 41b
Rīga, LV-1004, Latvija
Tālrunis 7607880
Fakss 7607885
E-pasts: info@lzj.lv
www.lzj.lv

L&T HOETIKA par drošu un sakoptu vidi!



AS L&T HOETIKA

L&T HOETIKA savus darbības gadus Latvijā ir veltījusi apkārtējās vides kvalitātes uzlabošanai

Mūsu galvenie darbības virzieni ir:

- CSA savākšanas konteineru uzstādīšana;
- CSA savākšana un izvešana;
- atkritumu šķirošana;
- specializēto konteineru uzstādīšana;
- otrreizējo izejvielu savākšana un daļēja pārstrāde;
- būvgružu un lielparīžu atkritumu savākšana;
- konteineru mazgāšana un dezinfekcija;
- tehnoloģisko iekārtu industriālā tīrīšana;
- kapsētu atkritumu izvešana un to uzkopšana;
- asenizācija jeb šķidro atkritumu izvešana;
- ielu un teritoriju mehanizētā uzkopšana;
- asfaltēšana klientiem;
- uzkopšanas serviss;
- vides produktu realizācija.



Vietalvas iela 5, Rīga, LV-1009
Tāl. / fakss 7274874
-pasts: atu@l-t.lv
www.l-t.lv

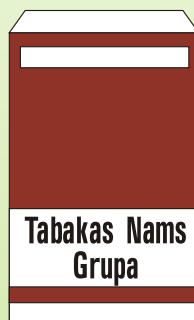
Grāmata tapusi sadarbībā ar:



AS L&T HOETIKA



LION & KO
www.lionko.lv



RMC Baltic



LATVIJAS
DABAS MUZEJS



LATVIJAS
ATKRITUMU SAIMNIECĪBAS
UZŅĒMUMU ASOCIĀCIJA



SIA POLIPAKS



Lāsa -100



VIDES AIZSARDZĪBAS KLUBS

